

was geworden. Dat was niet het enige teken van sympathie met die Republiek: aandrang van het gouvernement om Nieuw-Guinea, hetwelk de Nederlandse regering in die tijd als kolonisatiegebied voor de Indische Nederlanders zag, buiten Oost-Indonesië te laten vallen werd afgewezen en toen een aanbeveling voor een president van de nieuwe staat moest worden opgemaakt, kreeg de laatste voorzitter van de inmiddels verboden *Partai Nasional Indonesia* op Zuid-Celebes, de jurist Tadjoeddin Noor, bijna de helft van de stemmen; aanbevolen werd de benoeming van een lid van de Balinese bestuursaristocratie, van '24 tot '42 een conservatief lid van de Volksraad, Tjokorde Gde Rake Soekawati.

De Den Pasar-conferentie eindigde op 24 december '46. Een week later, op Oudejaarsdag, stelde van Mook de Staat Oost-Indonesië in, samenvallend met de Grote Oost, 'behoudens', aldus de desbetreffende ordonnantie¹, 'dat nader zal worden beslist omtrent de indeling van het grondgebied van de huidige residentie Nieuw-Guinea en zijn verhouding tot de Staat Oost-Indonesië en de toekomstige Verenigde Staten van Indonesië.' Soekawati werd als president aanvaard en het gezelschap dat in Den Pasar bijeen was geweest, werd 'voorlopig vertegenwoordigend lichaam' – Soekawati breidde het nog met tien door hem benoemden uit. Vervolgens benoemde hij de Makassaarse handelsman Nadjamoeddin Daeng Malewa tot minister-president (Tadjoeddin Noor was voorzitter van het voorlopig vertegenwoordigend lichaam geworden) en deze kreeg tevens de portefeuille van economische zaken – die van financiën werd aan de Nederlander M. Hamelink toegewezen die in '42 bij zijn poging om van Java te ontsnappen in Japanse handen was gevallen en in Makassar was bevrijd.

Men kon Oost-Indonesië op dat moment bezwaarlijk als een reële staat zien – het was niet meer dan een aanloop daartoe. Zijn regering miste aanvankelijk belangrijke bevoegdheden (deze werden pas in de periode april-oktober '47 overgedragen) en van vrij politiek leven was geen sprake: op Zuid-Celebes, het volkrijkste en belangrijkste gebied, bestond tot januari '48 de staat van oorlog en in delen daarvan, waaronder Makassar, bestond die zelfs tot juli '49 (op Bali tot juni '49²). Tot diepe

¹ Tekst: *Staatsblad van Nederlands-Indië*, 1946, no. 143. ² De situatie op Bali werd in september '47 nuchter geschetst in een in Batavia opgesteld rapport. Er was daar, aldus dit rapport, in de *dessa*'s 'een uitgebreid cellensysteem' opgebouwd teneinde aan de rondzwervende guerrillastrijders inlichtingen te geven en hen van voedsel te voorzien. Werd dit soort hulp geweigerd, dan werden de weigeraars ter intimidatie van alle overige Balinezen vermoord, 'gewoonlijk . . . met slagwapens op de meest afschuwe-